

		перебудовує це ж завдання ще в сім різних форматах – від карток до ігор
--	--	---

Список використаної літератури

1. Організація дистанційного навчання в школі : методичні рекомендації / Упорядники : Коберник І., Звиняцьківська З. URL: <https://cutt.ly/gYiaWjR> (дата звернення: 13.01.2023).
2. Гриневич Л. Освіта після пандемії. Частина 2. Тренди майбутньої шкільної освіти. URL: <https://nus.org.ua/view/osvita-pislya-pandemiyi-chastyna-2-trendy-majbutnogo-shkilnoyi-osvity/> (дата звернення: 13.01.2023).

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА ХІМІЯ»

¹ Кузнецова Т. Ю., ² Соловйова Н. В.

¹ Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

² Полтавський державний медичний університет

Реформування системи охорони здоров'я є невід'ємною складовою соціально-економічних перетворень нашої держави. Орієнтація на нові форми медичного обслуговування населення передбачає удосконалення системи підготовки майбутніх лікарів шляхом наближення її до міжнародних стандартів якості освіти. У системі професійної підготовки лікарів вивчення хімічних дисциплін є невід'ємною частиною освітнього процесу, тому що базові знання є фундаментом подальшого розгляду фахових дисциплін. Тому, метою статті було розкрити особливості формування професійних компетентностей майбутніх лікарів у процесі вивчення навчальної дисципліни «Медична хімія». Відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина», галузі знань 22 Охорона здоров'я навчальна дисципліна «Медична хімія» вивчається здобувачами освіти в першому семестрі першого року навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медична хімія» є хімічні основи процесів життєдіяльності живого організму, які підкоряються основним хімічним закономірностям. Медична хімія вивчає будову та реакційну здатність найбільш важливих біологічно активних молекул, теорію хімічного зв'язку в комплексних сполуках біометалів з біолігандами та роль біогенних елементів в життєдіяльності організму. Вона вивчає процеси, які відбуваються на молекулярному та субмолекулярному рівнях, оскільки саме тут знаходяться причини виникнення різних форм захворювань і специфічність спадкових ознак. Хімічна компонента «Медична хімія» базується на вивченні студентами біоорганічної хімії, медичній і біологічній фізиці, медичної біології та інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами фізіології, патофізіології, біологічної хімії, фармакології та токсикології, гігієнічних дисциплін та екології.

Освітньо-професійною програмою «Медицина» [3] передбачено, що після опанування компоненти формуються наступні програмні результати навчання:

- Знати будову та функції окремих органів й систем і організму людини в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря.
- Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань, використовуючи знання про людину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
- Призначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових

умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

– Визначати характер лікування захворювання (консервативне, оперативне) та його принципи в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

– Оцінювати вплив довкілля, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції. Здійснювати аналіз захворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час і фактори ризику в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи статистичні й лабораторні методи.

– Забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

З метою реалізації компетентнісного підходу при викладанні дисципліни потрібно постійно застосовувати новітні технології викладу матеріалу, засвоєння знань, мотивації та активізації навчальної діяльності здобувачів освіти, удосконалюються форми і методи навчального процесу. Так, при пояснювально-ілюстративному методі проведення заняття рекомендується розглянути найяскравіші приклади застосування будь-якого явища, потім підкреслити необхідність вивчення відповідної теорії. Перевагу потрібно віддавати, безумовно, прикладам із практичної медицини. Наприклад, вивчення теми «Гетерогенні рівноваги» починається не з рівнянь та формул, а з прикладів утворення та розчинення твердих сполук нашого організму: це кісткова та зубна тканина, основні конкременти (оксалати, фосфати, урати).

Видається доцільною зміна методів навчання, застосування різноманітних педагогічних технологій. Наприклад, при вивченні теми «Поверхневі явища» використовується ігрова технологія [4]: студенти діляться на 2 команди, які відгадують один і той же кросворд (Одні – слова по вертикалі, інші – по горизонталі). Командам дозволяється обмінюватися думками щодо термінів, що відповідають правильним відповідям, а також підказувати літери, перебувають у перетині слів. Перемагає команда, яка розставила всі відповіді швидко і вірно. Також на цьому занятті можна організувати "раду криміналістів", використовуючи проблемно-пошуковий метод вивчення хроматографічних методів аналізу. Аналогічно елементи гри були використані у проблемно-пошукових методах на заняттях з біогенних елементів: складена вікторина містила найцікавіші питання цієї теми, пов'язані як із медициною, і з хімією. (Наприклад: «Як пояснити той факт, що останки стародавніх римлян містять величезну кількість свинцю? Яким чином потрапляє свинець в організм сучасної людини?»). Такі заняття сприяють формуванню як логічного мислення, а й уміння працювати у команді, а також згуртуванню студентської групи, що на Перший курс є досить актуальним. Вибираються капітан та назва команди. Влаштовують змагання: команди набирають бали за правильні відповіді. Перемагає найсильніший.

При вивченні теми «Розчини. Концентрації» можна звернути увагу студентів на ті лікарські засоби, з якими вони обов'язково зіткнуться практично. Замість таких речовин, як HCl, KOH, H₂SO₄ використовувати в розрахунках популярні препарати з реально застосовуваними концентраціями. Наприклад, 0,9%-ний розчин – NaCl, 10% - CaCl₂, 5%-ний розчин вітаміну B₆ (Піридоксину гідрохлориду), 20-25%-ний MgSO₄. Заодно видається доцільним торкатися деяких питань практичного застосування цих ліків, розповісти про клінічні випадки та лікарські помилки.

При використанні даних методів з'являється пізнавально-спонукаюча мотивація, яка перетворюється на фактор активізації навчального процесу та підвищення ефективності навчання.

Таким чином, навчальна дисципліна «Медична хімія» являє собою адаптовану до потреб медицини класичну модель хімічного курсу, а саме, містить окремі розділи загальної, неорганічної, аналітичної, фізичної та колоїдної хімії і спрямована на забезпечення професійної

підготовку майбутніх висококваліфікованих лікарів, які отримують теоретичні знання та практичні вміння, які необхідні для їх професійної самореалізації.

Список використаної літератури

1. Медична хімія: підручник для ВНЗ / В.О. Калібабчук, І.С. Чекман, В.І. Галинська та ін.; за ред. проф. В.О. Калібабчук. – К.: ВСВ «Медицина», 2013 – 336 с.
2. Медична хімія: Методичні вказівки для студентів медичних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України / Харченко С.В., Іщейкіна Л.К., Цубер В.Ю. та ін. – Полтава: 2017. – 200 с.
3. Освітньо-професійна програма Медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина», галузі знань 22 Охорона здоров'я освітня кваліфікація: магістр медицини [Internet]. ПДМУ; 2022, 35с. Available from: <http://surl.li/fbylh>.

ДОСЛІДНИЦЬКІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИКО-ХІМІЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ»

Криворучко А. В., Шиян Н. І.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Дослідницький підхід до навчання використовується в багатьох закладах загальної середньої та вищої освіти і став предметом низки наукових досліджень (Н. Буринська, О. Григорович, П. Нечипуренко, Н. Шиян, О. Ярошенко та ін.). Актуальність організації дослідницької діяльності під час вивчення дисципліни «Фізико-хімічні методи дослідження» вбачаємо у сприянні розвитку пізнавальної активності, самостійності, критичного мислення, уміння виконувати поставлені завдання на високому науковому рівні.

Метою нашої статті є висвітлення практичних аспектів організації дослідницької діяльності в процесі вивчення дисципліни «Фізико-хімічні методи дослідження».

Здійснивши аналіз різних підходів до організації дослідницької діяльності здобувачів вищої та середньої освіти у науково-педагогічній літературі виокремимо групи методів: *дослідницькі методи* (Дж. Дьюї, В. Лізинський та ін.): інтерв'ювання, анкетування, аналіз, статистичний метод та ін.; *евристичні методи* (Г. Селевко, В. Краєвський, А. Хуторський та ін.): евристичне спостереження, евристична бесіда; *когнітивні методи* (В. Краєвський, А. Хуторський та ін.): методи порівняння, аналогія, класифікація; метод евристичного спостереження; метод конструювання понять, правил; метод гіпотез, метод прогнозування та ін.; *продуктивні методи* (О. Рудницька, В. Краєвський, А. Хуторський): метод портфоліо (учнівського), метод презентації (учнівської), метод проєктів, метод проблемно-пошукових завдань та ін.; *інтерактивні методи* (Н. Голуб, О. Пометун, Н. Пироженко та ін.): дискусія, «Займи позицію», «Мозковий штурм», «Дерево рішень», «Капелюхи де Боно», «Фішбоун» та ін. Їх розглядаємо як необхідні та актуальні, що уможливають формування дослідницької діяльності студентів.

Для організації дослідницької діяльності студентів необхідно використовувати практичні пізнавальні завдання, підібрані з послідовним і систематичним наростанням складності. До дослідницьких завдань висуваємо такі основні вимоги: збудження дослідницької мисленнєвої діяльності (аналіз, синтез, узагальнення, класифікація, пам'ять, емоції), розвиток у студентів умінь бачити і спостерігати явища дійсності, самостійна робота з літературними джерелами, породження зацікавленості. На основі вказаних вимог пропонуємо систему завдань для студентів, які за змістом і способом виконання мають дослідницький характер (рис. 1).